

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercurea si Sambet'a. Fóiea una data pe septemana, — Pretiul: pe 1 anu 10 fr. v. a. Pentru tieri esterne 15 f. pe unu anu séu 45 doidieceri, or 3 galbini si 3 doidieceri mon. sunatória. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. de 10 vorbe mari séu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e' 30 cr. de fiacare publicare. Faradepunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 73.

Brasovu, 13. Septembre 1861.

Anulu XXIV.

Daco-Ramani'a.

Motto: Difficile est satiram non scribere.

Odata si bine seiori! Apoi sciti un'a si buna? Fratii unguri de o parte, brati muscalii de alt'a, frementa in poterea bratelor la unu aluat nou din care se ésa unu statu anumit Daco-Romania, eara acelu statu se sia pe sam'a natiunii romane.

Kolozsvári Közlöny din 8. Septembre a. c. Nr. 142 ne intréba cu totu adinsulu si ne provoca că se spnemu cu omenia buna si in audiul lumii, cum ni se pare si noúe de planul acest'a.

Fóte multiamimu D-vóstre Domnilor, dieu inse ca prea ne indatorati multu cu generositatea Dvóstre, incatul ne si aflam in cea mai mare confusione cum se scimu noi multiamii binefacatorilor nostrii pentru gratia că aceast'a. Darnu daru astépta; apoi rómanii ómeni cam lipsiti, cum a datu Ddieu, de unde se pótá scóte si ei cate uuu daru corespondietor, care se cumpanésca séu inca se apropie marimea darului de unu imperiu intregu intreguletiu, adica tocma pe catu fusese 'nainte cu 1756 ani alu reposatului de atunci marelui si bravului rege Decebalu, carele murise si elu de ból'a imperialismulu; ból'a de cele nobile, ce e dreptu, inse si pericolósa, care pe cine apuca nu'l'u mai lasa.

Apoi se mai dica numai romanii, ca ei nu stau bine si nu propasiesca in opiniunea publica. La a. 1848 numai unu tarasu de sasi se afiane, carele recommandá pe socotéla romanilor o Daco-romania, eara din contra ministrulu rusescu Nesselrode nu mai aflá nici macaru urmele istorice ale natiunii romanesci.

Ci ia se si mai lasamu glum'a la o parte, ca nu e timpulu de glumitu, se ne vedem si noi de daraver'a ce avem si facem, ca nu e lucru pucinu a bate terguliu pentru unu imperiu, canda numai eu vendiarea unei case inca perdi mai multe dile.

Onorabilii cititori si cititóre — déca cumva se afla si de acestea la unu jurnal politiciu si prosaicu precum este si alu nostru — voru si sciindu. séu déca nu sciu, se afle acumă dela noi, ca D. Klapka feitorulu burgermaisterului némtiu dela Temisióra, marele tergovetiu — vreamu se dicu generalu — dela Comarom diu a. 1849 venise la Iasi cu plenipotintie aduse, elu scie de unde, că se negotiedie cu gubernulu celu pe atunci nou de nouletiu alu Domnului Cusa pentru fundarea unei Ungarii mari, fóte mari, si a unei Daco-Romanii totu asia de mari si late. Droptu se ve spunu, ca suprafaci'a acestoru doue imperii inse nu vio potemu areta in cifre dupa miluri patrate, ca pesenne D. Klapka inca nu o scia de locu; ci intre conditiunile aduse de dumnealui, cum se dicea, dela emigrationea magiara, era un'a carea tiené, ca pentru magiari si romani se se prochiamé si priimésca votulu universalu, apoi cu ajutoriulu acestuia se apuce care catu va poté; dara pentru aceea acestea doue natiuni totu se remana prietine si sorori bune — sub pedéps'a mortii, precum se respicá projectul D. Sale. De unde pana unde, draci de muscali astara de planulu acesta, si cum se pare de mania, ca de ce romanii se castige unu imperiu asia frumosu prin mediulocirea magiarilor, eara nu mai virtosu prin Dumnealor vechii protectori ai principatelor romanesci, au batutu tob'a prin tota Europa, deochiendu totu projectulu lui Klapka constatoru din 4 puncte, eara acest'a o tuli la sanatos'a; dupa aceea inse ce e dreptu, totu se strecurara cevasi arme misteriose colo pe la Galati, istoria carora inse pote si cunoscuta din cursulu anului 1860 ca ea resunase prin téte jurnalele.

Despre projectulu celu mai nou alu emigrantilor magiari adusi dela Turinu la Bucuresci, prin Alecsandru Buda, fostulu odala si elu romanu, se potu citi mai multe in „Romanulu“ Nr. 230—3 din Augustu a. c.

Acum lipsesce că se mai aflam si noi aceea ce scie „Közlöny.“

In Brusel'a capital'a Belgiului ese dela 1854 unu jurnal frantiosc „Nord“ fundatu si tienutu acolo cu banii gubernului rusescu spre a reprezentá si apárá in faç'a Europei interesele Rusiei si ale cabinetului ei.

Ce minunate suntu lucrurile tale Dómne! Acelu „Nord“ din 29. Augustu afia tocma dela Sibiu din tiér'a ursilor — precum se mai numesce Ardealulu in unele parti ale Germaniei — ca, ce mai vorba

multa in susu si in josu, romanii din Ardealu nu voru nici mai multu nici mai putinu, decatul se se uneasca cu Tiér'a romanésca si cu Moldova, prin urmare se se rupa de catra Austria, din care causa apoi firesce ca ei nu voru odata cu capulu nici uniunea cu Ungaria; voru inse, că se pasiesca cu magiarii intr'o confederatiune si inca aceast'a tocma in interesulu cestora.

Uite colo, nu cumva sibiienii s'au si intielesu ei cu Klapka et Compania? pentru ca déca vei cautá bine, densii voru totu un'a si a ceeasi. Se te miri numai, cine naib'a se scia in Sibiu asia bine francesce, ná se pótá scrie in „Nord“ lucruri atatu de frumóse, pentru noi din partene nu cunóscemu acolo nici unu romanu, care se scia in acea limba mai multu decatn a citi. Ce sci inse, pote fi ca se facu si minuni, că cineva se inventie dupa metódele mai noue o limba in 24 óre. Cu téte acestea unele guri reutacióse au si incepuntu a'si bate jocu dicundu, ca corespondint'a din „Nord“ data din Sibiu este fabricata séu totu acolo pe locu in Brusel'a, séu tocma in sinulu emigratiunii gubernale de Kossuth.

Fia cum va fi, destulu ca apoi se apuca famosulu emigrantu si poetu romanticu Nicolae Josika, de un'a, eara Ioanu Ludwig de alta parte, cela in Magyar Sajtó, cest'a intr'o carticiva (pamflet) si unde nu mi'ti iau pe romanasi ardeleni la trei parale, unde nu tragu la judecata pe Traianu, punendulu façia cu principii Bethlen, Bocskay, Rákoczy, batendu alarmu si facundu unu sgomotu intocma cum se face pentru alungarea locustelor sburatore. Intr'aceea cititorulu se ne erte, ca noi anume pe D. Nic. Josika nu'l'u potemu urmari preste totu in sborulu seu si de poetu si iu drépt'a s'a mania de magiariu, din cauza, ca noi abia ne tragemu picioarele de mult'a prosa ce portamu cu noi; romanii inse au in Tiér'a romanésca celu puçinu o duçina de poeti cum suntu mai placuti poetiasii visatori intre anii 18. si 20, venurogá pe unii din acestia, că se alergé densii dapa D. N. Josika, pena unde'l'u voru gasi, sei desante cum voru sci mai frumosu, pentru că dóra ilu voru scóte din acea dacoro(mania); eara apoi candu voru vedé ca i'sa mai astemperatu parocismulu, se'l'u róge că se nu mai sia superatul pe romani, ca ból'a de care sufere si i dumnealui n'au adus'o ei in tiéra, ci lea venit u de aerea, că si coler'a prin rúsi, că si cium'a prim turci si tatari, că si bótele galante prin corabierii din téte tierile si că scrofolii la copii prin cartofii nemtiesci. —

Hai, hai, acestea téte suntu bune numai peutru că se ve mascati cugetele; ci voi spuneti curatul si respicatu lui Közlöny si la toti ómenii de buna credintia precum este si dumnealui, vreti Daco-romania proua voue de noi de atatea ori; ca déca voiti se ve spandiu ramu curendu, ca asia tienu legile in contra venditorilor de patria; eara déca nu voiti, ce mai stati la indoiéla, priimiti uniunea cu Ungaria, la care alti ómeni mai de tréba decatul voi au liferatu Ardealulu fara nici o conditiune.

(Va urmá).

Fagaras iu, 18. Septembre 1861. Fiindu ca in unii din Nrii. trecuti comunicaramu numai cele ce se atingu de districtu preste totu ne vomu margini a comunicá ceva si despre cele ce se intempla in centrulu districtului, opidulu Fagaras iu, unde ungurii, dupa ce au vedutu, ca neci sperantia numai potu vedé de a'si face mendrele pe contulu romanilor acestui districtu, intrebuintiéza téte mediulócele de a se pune in fruntea administratiunei opidane; ba ce e mai multu; ei isi dau téta silintia a scóte opidulu de sub administratiunea districtului si a'l'u face opidu liberu regescu cu administratiune independenta de oficiolatulu districtuale, se intielege, ca cu intentiunea, că posturile de amplioati apoi se le apuce tétu ei. Spre ajungerea acestui scopu intrebuintiéza ei misieliele cele unai mari, teroriséza, insíela, corumpu cu unu cuventu téte le facu, ce mintea omenésca pote inventa. Déca oficiolatulu districtuale, in sesiunile sale pe cale legala decide ceva, ce ungurilor nu le pote placé, ei indata fugu la telegrafu, telegraféza in. r. guvern si, mirare! in. guvern ii asculta cu cea mai mare placere! Anuléza prin telegramé oficiose decisole oficiolatului, in favórea ungurilor, fara a cere vr'o informatie dela elu; primesc dela ei téte repórtele, care dupa cum e de comunu cunescutu, numai pre cale oficioasa, prin oficiolatulu districtuale aru si de a se priimi. Neci in absolutismu nu mergeau lucrurile altufeliu, candu nu se audia de neci o autonomia! Noi nu scimu că vreodata unu jude comunulu d. e.

celu dia Vladeni, se fi corespunsu cu guvernulu său cu ministeriulu. — Se vedemu acumă, cum sta populațiunea in opidu, si óre are opidulu mediulocèle din cari se'si tienă legionulu amplioatilor unui opidu liberu regescu? — Dupa conscrierea cea mai recenta locuescu in acestu opidu cu 4 individi mai multi romani, decatu toti ceilalti locuitori la olalta, cari toti nu se potu invoi cu transformarea opidului in liberu regescu, adaugundu la acestea israelitenii toti, unii unguri si sasi, mai ómeni cu capu, cari inca nu se 'nvoiescu, si óre de care parte e maioritatea? Si óre cu dreptu siau arogatu unii din fratii magiari drepturi asia mari in opidulu acesta? — Opidulu, dupa cum scim, si credetine ca scim fórté bine, are abia atatu venitul pe anu, catu se'si pótati plati unu jude, notariu si cassariu. De unde apoi cérca ei a dovedi, ca opidulu isi pótate sustiené susuatinsulu legionu de amplioati, că opidu liberu regescu? Au dóra suntu Domnialoru asia de galanti de a se oblegá, ai plati din alu loru? său au scosu vr'o comóra, de care noi nu scim, si voru a o darui opidului? Ei de, spuiene, si vomu vedé, ca cetatienii nu voru a'si mai incarca contributiuni pe gatu! —

Dupa ce, cum scim, alegerile amplioatilor districtuali nu esira neci decatu in favórea loru, indata tienura o de ei asia numita adunare a opidului, decretara acolo facerea unui magistratu in opidu si alesera o deputatiune, care se mérga la Clusiu cu o petitiune in privint'a aceasta. Ei insielara si pe unu romanu de merse cu ei, care inse acumă, desteptat din ratacirile s'ale, isi marturisesce pechatul! Romanii si israelitenii protestara verbalu la D. capitancu supremu. La in. r. guvern fú deputatiunea loru, dupa cum intieleseramu, fórté bine primita! i se asigurá ca in. guvern, catu mai ingraba le va implini dorint'a si alte de felilu acestora. —

Maioritatea cetatianilor nemultiamiti cu deregator'a opidanu, creata de absolutismu, petitionara, că se se schimbe, si cerura, că fostulu jude se'si dea socotél'a despre avereia opidului, ce nu o au facut'o de vr'o 5 — 6 ani. Resultatulu fú, ca D. capitancu denumi doi comisari si ii insarciná cu implinirea celora cerute de cetatieni. Comisarii decisera diu'a restaurarii, lasara a se chiamà opidanii in său pe hotarulu opidului posesionatu dara ce se vedi! Unguri prin machinatunile loru au adusu lucrul acolo, de in diu'a destinata se adunara numai puçini romani, eara dintre ei venira toti proletarii. (Trebue se scim, ca judele creatu de absolutismu le dedu numai cu doue dile inainte de a se tiené adunarea unu balu de'i dobendi in partea lui.) Ei sberara in gur'a mare in adunare, ca nu voiescu restaurarea, si ca ei remanu pre lunga judele celu vechiu. Resultatulu fú inchiderea dunarii din partea comisarilor si amanarea ei. Unguri cerbicosi, precum suntu ei, nu se departara, decisera mai multe despre opidu, că cando numai ei aru avé a dispune in elu.

Dupa 8 dile se tienú o alta adunare, unde fura asia obraznici unii din unguri, a vetemápe unulu din comisarii de D. capitancu denumiti, cari speramu, ca'si voru luá plata ouvintioasa pentru acea saptă barbara. Resultatulu fú, ca romanii se departara cu comisarii in frunte, unguri continuara sedint'a, alesera, contra mandatului oficiolatului districtuale, de nou pe judele vechiu, sub terorismulu celu mai infricosiato.

Tocmai pe tempulu candu se intemplara acestea, petrecea unulu din ei in Clusiu, se planse la in. guvern, si ce se vedi! in. r. guvern asta cu cale a telegrafá oficiolatului districtuale, a nu mai face neci unu pasiu in organisarea opidului. Oficiolatulu respuse in. guvern pe cale oficioasa, ca isi va tiené autonomia cu ori si ce pretiu, si insarciná pe judele cercuale alu opidului cu total'a administrare a Fagarasiului. Judele opidanu, depus de oficiolatu, nu numai ca nu s'au supusu mandatului mai inaltu continuandusi oficiulu, ci publica chiaru si prin jurnale arendarea dreptului de a vinde vinarsu in opidu fara a si incunoscintiatu pe cineva despre aceast'a. Judele cercuale alu opidului provocatu de mai multi dintre cetatieni, reporta oficiolatului despre cele mai susu dise. Oficiolatulu in urm'a raportului demanda judele cercualu: 1) sustarea licitatiiunei prin unu telegramu catra jurnalele respective; 2) inchiderea cancelariei deregatoriei opidane si luarea chieilor la sene. Implininduse töte acestea si audiendu unguri, fugira indata la telegrafu, telegrafara in. r. guvern, si ecce! in. guvern numai decatu ii asculta, si telegrafá oficiolatului districtuale, se intielege, că oficiosu, a concede ungurilor tienerea licitatiiunei pomenite, si ale dá chieile indata inapoi! Oficiolatulu respuse in. guvern, totu pe calea telegrafului, ca in privint'a aceast'a neci decatu nu se pótate supune in. mandatu, si ca töte acelea ce s'au decretat in siedint'a oficiolatului districtuale au de a remané asia precum ele se decretara pana ce numai districtulu va posede nedisputaveruln dreptu de a'si tiené autonomia s'a, si ca numai pe cale legala, asculanduse si oficiolatulu, pótate face in. guvern vr'o schimbare in ele. Róga in fine, pe in. guvern alu crutiá pe viitoru cu asemenea lucruri si a nu'lui impedeacá intru esercearea autonomiei s'ale. Aceea ce se telegrafá oficiolatului dela in. guvern, li se telegrafá si ungurilor din Clusiu, si inca totu in un'a si aceeasi di! Mesurile acestea ale in. gu-

r. guvern produssera intre locuitorii romani din Tiér'a Oltuluicea mai mare neplacere. Unguri, incuragiati prin telegramulu primitu dela Clusiu, totu tienura licitatiiunea, nevoindu a sci de neci unu mandatu alu oficiolatului districtuale! Speram, ba credem, ca putem si pretinde că pentru nepásarea aretata catra oficiolatulu districtuale, unguri se voru trage la cea mai grea respundere si se voru pedepsi, dupa cum se cuvine. — Puna candu, Dómne, au se sufere romanii atatea nelegiri, chiaru si pe pamantul loru?!

Romanii din Fagarasiu.

Din protocolulu siedintielor universităei din Sibiu in anulu 1861.

Cu privire la proiectul lui Gull sau invoitu cas'a a trece la ordinea dilei.

Notariulu cetesce observatiunile deputatului Grigoriu Popu din Sebesiu cu privire la ordinea interna restrinse la unu votu separatu de urmatorulu cuprinsu;

Onorata Universitate!*)

Roganduse eri D. jude primariu si deputatu din Bistrit'a fara siela, ca acelu proiectu alu comitetelor pentru ordinea interna, care fú prin auctorulu dep. Gull repede cétitu, se se dée si la acei deputati, cari nu suntu membri ai comitetelor spre mai deaproapea informatiune, singuru amu fostu acela, care s'a alaturat acestei pretensiuni pe catu de cuviintiose si drepte, in privire la starea si pusatiunea fiascecarui dintre noi, pe atatu de necesaria.

Dreptu ca DD. dep. Schuller din Orastie, Dr. Guist din Sibiu si Wendel din Mercurea nu au fostu de facia, si de aceea potu presupune, sprijonirea unei asemenea cerintie intr'o adunare că a nostra presenta — numai din partea presidiului si a unui deputatu — au urmatu din intemplare — din intemplare dicu! si pentru aceea, pentruca fiindu cei mai multi dep membri ai ambelor comitete, era trei Domni absenti, nu au mai remasu alti indereptu.

Amu disu, ca acésta pretensiune nu au fostu la locu si drépta, pentru ca toti scim aceea, ca fiascecare are vóia libera de asi da despre unu obiectu opiniunea s'a separata la protocolu, si intarescu si aceea, ca acésta pretensiune e totu una data prin starea si pusaciunea nostra rectificata — pentruca eu credu, ca niminea dintre noi nu si vá da votulu seu unui obiectu cu totulu necunoscutu, si ea bona fide nu aru poté face cineva lucrându chiaru numai dupa una instructiune generala adeca dupa cea mai bona sciintia si cunoscintia."

Dubietatile, care sau ivitu ici côle in contra acestei pretensiuni cu protestu de a nu perde tempulu si pentru ca fiasce carui deputatu iau fostu ertatu de a lua parte la consultarile comitetelor nu suntu dupa parerea mea nici de catu intemeiéte, — din cauza, că pe lunga nimerit'a observatiune a dep. Lassel din Brasiovu: ca o asemenea pretensiune chiaru si prin proiectele ordinei interne rectificata — e datori'a fiasce carui D. deputatu, că se rumeghe bine inante de a votisá la vreunu obiectu — si de aceea cugetu, ca 24 de óre nu voru si de prisosu, vrendu cineva se se informeze despre cuprinsulu nnui obiectu momentosu, că acesta de 3 cole!

Catu pentru impartasirea fiascecarui D. deputatu la consultarile comitetelor amu de a observa, ca acésta contradicțiune aru puté face cu dreptu numai unu că acela, care intru adeveru siau usatu acestu dreptu — si apoi numai atunci, candu o asemenea iupartasire aru fi cu resultatulu dorit.

In privint'a procedurei observate pana acumu, sum in se silitu a dehiara, ca la unu resultatulu nu amu pututu conta — pentruca celu puçinu, dupa cum sum informatu, proiectulu ordinei interne s'a compusu prin D senatoru si dep. din Sigisiora si sub decursulu unei sedintie, care a tienutu 1 óra (pe seimne tocma asia, că si eri) sau cétitu, pertractiatu si primitu. Dupa parerea mea — au fostu dara pentru acestu obiectu compunerea comitetului de 14 membri cu totulu de prisosu, pentruca in este modu se potea incredintia D. senatoru Gull — a carei sciintia si neconditionata servire de altumintrile suntu de pretiuitu — sau altu cineva, cu compunerea si predarea unei ordine interne si din sinulu universităei intregi.

Eu nu voiu se intarescu, ca töte acestea sau intemplatu asia; observatiunile mele in se numai atunci le voi retrage, candu me va convinge cineva despre aceea „ca comitetulu inmultit in ante de töte sau consultatu despre materi'a ordinei, dupa aceea despre cuprinsulu fiasce careia parte a ei, si nu mi va dovedi in fine aceea, ca s'au luate

*) Trebuie observat cu dep. Grigoriu Popu, care de la incepantu pana la fine a luat numai in costumulu seu nationalu parte la sedintele Universităei — sub tetu decursulu sedintielor nu a intrebuiniti numirea de universitate seu de comite alu națiunei, ci s'a adresat totudeauna catra universitate, presidele, seu consiliariu de curte. — (Pecatu, ca nu si totu romanesce! R.)

să se cecare și compusă de 1 membru în sedința comitetului de osebi la desbatere, — pana atunci trebuie să pomenescu și aceea că asemnările mele nu suntu pe descoperirile unilaterale, ci mai vertosu pe aceea impregnarare intemeieată, ca tractarea obiectului acestuia, după suscitatele masime cuvenite sub decursulu repetitei sedințe de calea ora nu au fostu posibile. —

Dupa premisele estea, la care m'amu simtitu indatorat, imi ieu voia a devini la proiectulu ordinei, care avemu de alu consulta și statori adi cu urmatorea declaratiune.

(Va urma.)

Decursulu congregatiunei marcale a comitatului Albei, tienuta in Aiudu 16. Sept. a. a.

La această congregație, ospăndă copvocărișpea, ka пътai чеи дундрептъци съ се дундреноше, съ ведеа дн Aisădă дн diminuă de 16. Септемвре о тълуме de mariapă пинтенаги — ши се дундреба възмѣдъ пе алтълъ: „valyon a románok itt vannaké?“ (бре аічі съпѣтъ романі?). odyn mariapă ziceа „къ катъ съ винъ, алці: „nem hiszem kogy megjelenyenek, mert a bujtogatók által elvannak csabitva, 's protesztek fognak bénymitani,“ (на крепенъ, къ ворѣ вени, късъ амъцилъ де възгътъши ворѣ да протесте). — Еи дуне фъчеа дунші жъдекатъ зикандъ: „ebböl bajosan lesz valami jó, ily moddal nem lesz a gyúlés czélra vezető.“ —

Съ ведеа дн шаца Аїудълъ ши піюче романі сътепі рътъчија №. 60 — 80, кари еарѣ дундреба възмѣдъ пе алтълъ: „брѣ въде съпѣтъ Domnii поштре кари пе къпоскѣ дундребе постре, ши кари аѣ дундрѣ а ворѣ дн каса постъл пептълъ пой?“ odyn респандеа: „къ пре Domnii поштре, пе іа ю къматъ; алці репліка: че вомѣ фаче дарѣ пой фърѣ интеліценї поштре?“ —

La 10 бре мероеръ тоці mariapă de'முரைப் பகு ромъни чеи рътъчија la каса комітатълъ, — mariapă аѣ дундратъ дн салъ ромъни дуно аѣ рътасъ пе афарѣ аштентъндъ пе възмѣдъ съ ѿ алтълъ дундре интелиценї, дунсъ пе възгрѣ пе піюе, ши ашиа пътai пептълъ къриоситате се въгарѣ ши дънші дн къртеа касеи кошітатълъ ши сътърѣ de кътълъ портъ, ка дундре адевърѣ пісче рътъчија; — ераш ши вро къщіва романі побілі къпоскѣ дундре ромъни, кари ое дундеа: ши маі днайнте, дарѣ дн салъ тутші пътін а въврѣ локѣ, фіндъ къ аѣ сосітъ маі пе зритъ ши de mariapă се ішпаксе сала. —

Mainte de deckidepea congregație дуне ціпърѣ романі, кари ераш къ протесте провеззі, даторія а адънца протестеле да тъна супр. комітѣ ши, дундеа: песте mariapă, съ ѿ апро-піетъ de маса веरде, зnde дундеа: протестеле престе капетеле mariapă дн тъна комітатъ, ши дънші де пріміеа. — Mariapă дунсъ пріміреа протестелорѣ се концептрапъ маі тълъ а-пропе de комітеле, ши зішвіндъ четеа: да протесте, ши се кон-сълта: зікъндъ: бре че съ фіз каса, de зnde, ши de чине съпѣтъ ромъни седші ши дунвъзіа: да протесте дн контра адънреи маркале пе тенеілъ лецеи копвокате (?). — Намаі къръндъ че-тіндъ протестеле ліа: адънратъ да олалъ, ши фіндъ къ чеи дундрептъци аштентълъ deckidepea congregație, комітеле Георгіс Пограні ши деокіе congregație къ зла ворбіре дн літба mariapă деспре скопълъ адънреи. — Дн ачестъ ворбіре аѣ четілъ зла опініїне губерніа, дн каре се къпіндеа, къ ла рекърсълъ ромънилорѣ дн контра адънреи дунтѣ, пріп каре аѣ претінъ ромъни, ка totъ ромънилъ съ віль да congregație, ши пе пътai чеи дунайнте de 48 дундрептъци, пе са: дарѣ локѣ, чи ашиа ден-сълъ пе тенеілъ опініїне маі днайлъ дебре съ прочедѣлъ пе калеа легаль комітатъндъ deodatъ челорѣ компетенї дунчеперене дункрѣре обіектелорѣ копчепренте. — Mariapă аѣ стрігатъ „heljes éljen.“ —

Намаі декътъ congregație с'а тътатъ ши контоптінватъ дн къртеа касеи комітатълъ. — Аічі цінжндові ромъни локълъ, пе римасъ форте апропе — din дунтѣлорѣ — de маса congregație, ши зітъндъе domnii песте попорѣ, лі с'а: пътілъ а се веде тълте капете de романі апропе de масъ. — D. комітѣ дундатъ а дунчепрѣлъ дн літба романі а репета челоеа зісе дн салъ ши маі осѣдъ дунсемнате, че-тіндъ ши зпѣ протестѣ романѣ. —

Дунсъ ачеса а ворбіре Gál János дн літба ромъни, къ грѣш а фостѣ форте пътілъ, къкървѣлъ пептълъ сечетъ маі піміка, ши къ зітъорѣлъ пептълъ състентареа фамілійорѣ, ши пітіреа дърілорѣ, есте форте трістѣ, — а комітатъ deodatъ ши пресента старе адіністратівѣ а комітатълъ ши пе дунтѣліеа паціпелорѣ къ фо-тетеа, каре ва дебре съ зрумезе ши дундребъ: къ че ворѣ фаче ромъни чеи сърачі дѣкъ пічі пе се ворѣ дунтѣліеа, пічі въкатае de тълкатъ пе ворѣ аве? — mariapă стрігатъ: „igaz.“ —

А храта дн ворбіре Zeik Károly, каре дн літба романі а репетатъ ворбіреа пречеделенї маі екорнатъ, ши пе іа фостѣ рашіе а адънга пътіче, къ інделеција ромъни есте пътілъ къ

банї(???) пріп тіпістрълъ Штерлінг, ши кътъ тоці ачеса інделеција романі, каре аѣ дунтърѣтъ ши дунтърѣтъ попорѣлъ ромъни дн контра mariapilorѣ, дунсъ пътai пептълъ інтересе прівате ши съпѣтъ інімії попорѣлъ ромъни — възгътъ. — Ачелъ, каре фбръ, есте дуннѣ de пе діене, къ кътъ de mai шаре пе діене дуннѣ пе есте ачела, каре фбръ пачеа попорѣлъ ши тъзбръ лі-піштеа?

(Ва зрта.)

Рецинз дн 12. Септемвре 1861.

Комітетълъ комітатенсъ алѣ Тэрдеи, дунсъ зла конференцъ преліміарів ціпътъ дн 8. а. к. дн 10. ши 11. ціпъ міединеа формал. Інвітацийе тетрілорѣ піоте с'а фъкѣтъ пътai пе съб тънъ, къ ромъни пътai din аззѣ счіръ, ши totъші гръбърѣ дн пітерѣ дунсемнате а ла парте ла ачелаші, каре декрісеръ ашиа:

Съпредълъ комітѣ кіъматъ, чеи зла къвъттаре, дн каре а-рѣтъ, къ, дунсъ че диета ڈгаріе с'а дісовітѣ, топархълъ пе се веде аплекатъ а реотітѣ констітўдівна mariapă пешірѣтъ; шаре паціїна (mariapă) се афълъ дн крісъ, дн каре ши admіністраціївна е форте греа, дунсъ пе се преете пътіпъ, пътai съ пофтеш-те зла колъкрапе солідарѣ din партеа тътъорѣ възпілорѣ патріоці, ла каре провокъндъ пропаке обіектеле пертрактънде:

1. Консервареа ши рептърареа дунтърілорѣ.
2. Леафа ампіоаіаіорѣ констітўдіонал, ши
3. Че e de фъкѣтъ фадъ къ есекдівна дъреі ілегале, ши къ ачеста декіарѣ міединеа, ка deckicъ.

Съ педікъ D. Васіліе П. Харшіан з дінтре романі ши дънда-іце воіа че-рѣгъ къвътѣ ашиа:

Едъ рекъпоскѣ ши къ тіне totъ ромънилъ, кътъ пе пътai паціїна mariapă, дарѣ, дунсъ че-дунтътплате пъпъ акшт, къ тоці пе афълъшъ дн крісъ шаре; амѣ ажкъсъ тетпърѣ греае ши веніто-рівълъ е дункъ ши маі аскъпсъ.

Бине ведемъ ноі ши ачеса, къ дн дунпредівърїе de фадъ admіністраціївна е греа ши пътai пріп зла colidapre колъкрапе а тътъорѣ амѣ потѣ опера дельтътрапеа пе-дечелорѣ че се івекъ ши се ворѣ маі іві. Дунсъ къ пътіе de рѣш требе съ о опіпетъ пе фадъ, къ апъкътърїе ши портареа фраділорѣ mariapă din ачестѣ комітатъ пе се парѣ а фі ашиа, дункътъ съ пе дундеме ла зла колъкрапе фръцѣскъ копдіалъ, пептълъ къ de ши ромънилъ ачестѣ коміратъ la totъ окасіїна аѣ фостѣ аплекаці, ба kiaprѣ аѣ dopitѣ din інімъ а'ші дунтінде тъна фръцѣскъ, фраділ mariapă totdeа-ка аѣ речептат'о къ зпѣ dionpreцъ рашіпърорѣ demnitatei ромъ-не, дінтре астѣфелів de дунтътплърїе воіа помені пътai congrega-ціївна din 26. Іспіл а. к., къндъ дунсъ кътъ съ счіе, ромънилъ ачестѣ комітатъ, пептълътіці fiindъ къ прічиніе копвокърѣ ла а-чеса congregație, 'ші зла зараъ воіе а'ші артълъ пептълътіреа ши пофтирѣ, ка съ се копкіеа congregație пе зла басть ши маі ма-ть, ка ашиа съ погъ фі репресентате тіте класеле ши інтереселе ши але ромънилорѣ. Ачеста преа дреаптъ оптаре пелътъндъе зла въграпе de самъ а фостѣ сілії а протеста, декіаръндъ congregație ши тіте ла кърѣрїе ei de ілегале.

Фраділ mariapă, кари фадъ къ ромънилъ ачеса: се потѣ пътai пътai зла фракціїне тікъ, дунтълъ пітікъ conciderenâлъ протестълъ ромънилорѣ 'ші форпартъ зпѣ комітатъ de 800 ши маі бине тетбрї, дінтре кари авіа зіпѣ 200 ромъни, ка зітъорѣлъ ачестѣа зла denziriprѣ ампіоаії, маі тоці mariapă ши пътai ічі kolea ka de леакъ ши кътъ зпѣ ромънилъ, ши ашиа зла зіпѣрѣ фръпеле admіnістраціївна дн тънъ. Протестълъ ромънилорѣ ла предатъ зпੇ комісіїні, каре de ши пе комітатъ, ка дн батерѣ de жокъ пертрактъндъ, тіте поствлателе ромънилорѣ челе дре-те леа декіаратъ de ілегале, съвскріпціївле de фалсъ, тендінца съвскріпціilorѣ револціонарѣ, — пріп зпѣші съб акціїне фіскаль. — Комітетълъ пріші ла кърѣрїеа ши о-піпіїна комісіїні ши о префѣкъ дунжъдекатъ, diktъндъ асъпрѣп-те меніоната акціїне фіскаль. Дечі поі пріп асъшпенеа прочедѣрѣ а комітетълъ сімпіндъе дундрептъци, ревокъндъе ла чітатълъ протестѣ din 26. Іспіл, пе ведемъ сілії а декіара ачелъ комітатъ de antikonstіtўdіонал 'ші ілегалъ къ тіте ла кърѣрїе, dechіoіnile ши копкіеаіїне фъкѣте пъпъ акшт; — протестътъ дн контра адънреи de астѣзі ши а фачендеіорѣ ei. Ачестѣ протестѣ, търорѣ ка съ се ібс ла протоколъ, ши пъпъ къндъ амѣ аштере атълъ дн скрісъ. —

Съпредълъ комітѣ, каре съ пъреа а фі фостѣ прегътітѣ спре ашиа чева, de ши ічі kolea търтърѣ кътъ зпѣ фрате mariapă, ла челе zice реоппнсе къ съпѣ рече: „Noi къ de ачестаа съпѣш дедаши!(!!) — Дунсъ ка съ потемѣ трече ла обіектълъ зіліе, въ спілъ Domnilorѣ, къ, орі зіпѣ аре а фаче есчесіїні opř a da петіїні съ ѿ протесте, ачелоеа съ ле аштеарпъ дн скрісъ.

Domnulъ Gridean з пе воі а се дунпъка къ ачестѣ реоппнсъ лаконікъ, рефлектъндъ пе Domnulъ комітѣ, къ, дунсъ кътъ счіе дун-налълъ дн віеца, констітўдіоналъ аре фікъаре indibidъ дунтѣ ши къ атълъ ши тълъ корпораціїні, ка съ'ші аштеарпъ гравам-

пеле да асеменеа окасіоні, ка пефтрактъндсе ұн аднаре позблічо, де се поте, се лі се къштиде bindekarе.

Къндѣ спрѣтълѣ комітѣ арѣ фі воїтѣ а трече ла ordine a zilei, Domnul Геренди прѣтінс, ка, днѣвъ че ұн комітатълѣ ачеста роимъніеа е ұн маюрате абсолютъ, Domnul комітѣ спрѣтъ съ deckidъ adunarea ші ұн літва роимънъ, ачеаста пептend'o сеѣ певръндѣ а о фаче Ізотрітатеа Са, о фѣкѣ жаделе прітарія Kopodi. —

Де аічі анои үртѣ пертрактарса обіектелорѣ zilei ші маі ұптылѣ ұн прївінца дрѣшрілорѣ ла пропагнера Domnul вічекомітѣ Бардові днѣвъ ұна dиксіоне скрѣтъ с'а статорітѣ, ка дрѣшрі позе съ пъ се фактъ, фѣръ челе векі съ се консервазе. Ка спрѣтъ інспекторѣ de дрѣшрі се denstmi D. Matskasi Ferentz.

(Ва үрта.)

Mai. Ca ч. р. апостолікъ а біневоітѣ а емітѣ үршагореа скрі-
сіре де тънъ:

Ізыте бароне de Kemény! Её афын къ кале ла черереа D-Тале а Те депърта дела постълѣ де прещеденте провізорія алѣ капчеларіе теле трансіланіче de курте in градіз.

Чине ва фі капчеларіз де курте?

Не адъчетъ амінте, къ ф. капчеларіз б. Kemény, къндѣ ұн
диксплієрѣ депътациіонеа роимънъ din Dechetibre a. tr., ші a decko-
перітѣ пъррерае de ръз кътъ үпѣ бѣрбатѣ алѣ пострѣ, зікъндѣ, къ
къ тóте ачеста елѣ ва dobedi роимълорѣ, къ ле воіеште біне
шч. Довезіле квінтелорѣ ачестора леамъ сімдітѣ кътѣ de біне
ші ұнкъ токна аша, днѣвъ кътѣ тогъ атспічі ұн Biena фѣкѣ чіпева
атентъ депътациіонеа пріптр'үпѣ моніторія літіонескъ песяскрісъ,
алѣ кърѣ къпрінсъ ұн ведемъ in фада ліккрілорѣ de пънъ алѣ.
Б. Kemény ера дарѣ de oninіоне, къ роимъніи се ворѣ афла преа
тълдѣтії скодіндыміе окії къ denstirea кътърва фішапі ші ам-
плоіаці ка de семънъ; ші крединга Dлгі політікъ, упіонеа къ Ըн-
гарія, ші констітдїонеа үпіонеа 1848 къ егалітатеа та-
гіарескъ пештірбать, ера тóтѣ делікатеда ші ресфъдзлѣ Dлгі фадъ
ка трактареа роимълорѣ. Реціментълѣ Dлгі констітдїоне, каре
авеа форте шаре тісіоне: dea bindeka panele патріе къ o дрѣпть
ұнфѣрѣрѣ а падіоналітълорѣ, ұн локѣ de inkpedere, ка черьбія
ескісівъ а фаворіцілорѣ ұлтраішті а семънатѣ о тріотъ decspereare
de a ne маі пътѣ ұнделене вреодатѣ ұнтрѣ одалтъ. Б. Kemény,
үпѣ бѣрбатѣ de алтінтріпенеа үпіоналъ ші пінѣ de мерітѣ пептѣ
падіонеа таіаръ, а фостъ пътai үпѣ таіаръ, өар' пъ oінгэрѣ
пътai патріотъ. Ұнкордѣріе D-Сале de a скоте өаръші пеме-
шилорѣ шагіарѣ маюратеа ұн діетъ, пріп апърарае чепсілді чеді
шаре ші аша a соліда үпіонеа, афларъ опкъсъчоне la шіністерів
ші Maiestate; елѣ ұлсъ ші аічі се арѣтъ ұнвѣскрѣтѣ ұн тѣріа ка-
рактерълѣ съ de a 'ші ленъда маі біне постълѣ декътѣ пріп-
нілѣ; ұн адѣверѣ бѣрбатѣ de карактерѣ падіоналъ таіаръ. —
Dap, алѣ чине ва фі капчеларіз de курте пептѣ трансіланіа?
„Преса“ скріе, къ пъ се ва denstmi алтілѣ пънъ ла алецерееа ді-
еталь, чі өелѣ ші өетрѣнѣ дінтрѣ консіліаріз de курте ва контра-
сіемна челе ешітънде, ші апътітѣ D. Конс. Daniel Kaboшѣ de
M.-Моношторѣ. Пъррерае ші дорінда піётръ ұлсъ ұнпетіеітъ
не о деплінѣ къпоштере а ұнпредізрілорѣ есте, ка de къпчеларіз
съ се denstionе үпѣ бѣрбатѣ, каре се фіз пътai падіо-
налистъ dap deodatѣ ші шаре патріотъ ші каре се пъ се алкуче
а вѣна інтересе пътai кастиче ші падіонале, чі къ кътъпъна дреп-
тъдї ұн тънъ үпѣ сінгэрѣ ұнпетіе: іntemtіeरea үпї ретпѣ
міленаріз de ферічіре ші ұнпреде de іntre падіоналітъ, ка аша
сімболялѣ ұн Dom. реінъсатълѣ ұнпепатѣ Франчіскъ: „Justitia
est regnum fundamentum“ (дрептатеа е фундаментълѣ ста-
телорѣ) пъсъ ұн праксъ, се сервѣскъ de фундаментъ ферічіре
патріе котыне ші a monarхie. —

Се не ерте франції колокіторі, декъ не арѣтълѣ конвінцероеа,
къ аотфеліз de бѣрбатѣ ұн ұнпредізрілорѣ de алѣ ұн дешертѣ 'лѣ
ва къзта чіпева, къ пълѣ ва афла ұн Apdeal, декътѣ сінгэрѣ пъ-
тai ұн сінгэрѣ пътіонеа роимънъ, каре ші a լагатѣ de devicъ апъ-
рарае дрептъдї ұн тóтѣ северітатеа 'ші голътатеа еі, пекъндѣ
ұнтрѣ өелалте падіонї факѣ тоци таі вѣртосъ пептѣ а'ші
траце кътѣ потѣ таі твѣтѣ жорѣ пътai ла ола с'а; фантеле вор-
бескѣ, пътмераціе ші кътъпъпіліе, ұлсъ-пъ къ кътъпъна пред-
ліпчіоне, чі къ чееса а дрептъдї dibine. — Ачеста o deckonperі
ші denstionе пострѣ ұн петіонеа din 10. Dech. ші Mai. Ca къ
ministrї Mai. Сале требвє ое ne dée алѣ тóтѣ дрептатеа, декъ
пепрінде de ұн дорінѣ алѣ ші үпѣ капчеларіз роимънъ, ұлсъ пъ-
репегатѣ, чі роимънѣ пробатѣ, deакъ е, ка се се маі оккпе постълѣ
ачеда ұнainte de алоцероеа фѣкъндѣ ұн діетъ.

Токта не адъче „Ost u. West“ ұн Nr. 186 үпѣ артіклѣ

ұн қасса ачеаста, datatѣ дела Сібіїй форте піпкітѣ ші рѣзіматѣ
ие denstionе адевърѣ, пе каре ка тарторі ұн вісскріетѣ ші nof
ұн тóтѣ естінде реа ла, ші кредемѣ къ тóтѣ роимънѣ къ nof

Офіціоса. Mai. Ca a біневоітѣ a demanda decfacherea трі-
евпалелорѣ үрбариа de Apdeal ші a үпeda қаселе үрбариа
ла жадеуле респектіве, каре ворѣ авѣ пріма інстанцѣ ла седріео
комітатене, distrіktualе ші дрек с'ек ұн съкзіме, ші ұн до-
кълѣ тріевпалелорѣ үрбариа таі ұнлате үлтіма інстанцѣ ва фі се-
натълѣ жадічіалѣ алѣ p. губернѣ трансіланіа, каре 'ші ва ұнчене
активітатеа днѣвъ қыпделенеа къпчеліріе de үрбариа къ губернѣ;
өаръ оғічіалі de пънъ актѣ үрбариа үртъпѣ totѣ асеменеа ка
чілалцї къ үпѣ anѣ de фавбре.

Періода de контынадіе кътъ Ромънія а світо губер. р. тран-
сіланіа ла 10 зіле, пептѣ бола de віте din Брыла ші Галаці,
өаръ кътъ Молдова ла 20 de зіле, пептѣ івіреа боле de віте
ұн Фокшані.

Статутълѣ фѣкѣтѣ de үпіверсітатеа съсескъ пептѣ үпѣ се-
натѣ de істітів de a doxa іnotantу 'лѣ трътісіе губернѣлѣ ұн-
ръпѣтѣ ка үпѣ че афарѣ din сферѣ үпіверсітъдї ші пе 29. Септ.
потѣ къ өаръші съ ворѣ кітма denstatiї.—

Токта прімімѣ штіреа, къ конс. de курте Körös а прімітѣ
кondычереа капчеларіе de куртеа р. транс.

Міжлокѣ de a фері вітеле de болъ ұн контра чумеі.

Съ се пънъ ұн граждѣ үпѣ васѣ къ аргъеель пріспѣтѣ ші
съ се версе пеоте ea апъ фербінте қлоказітобе; съ тес-
течѣ ұн васѣ, ка съ се ұнпелеграждѣлѣ de аборѣ; граждѣлѣ съ
фіе біне ұнкісѣ de аерѣ ші, dékъ ва фі таре, съ се ұнпредін-
це шаі твѣтѣ васѣ къ маі твѣтѣ апъ, съ потѣ арпка аргъеель
ші ұн қлоказіш, ачеаста съ се фактъ de маі твѣтѣ орѣ ші апой
маі пъпнѣндѣ апъ in չхварь съ спеле ұн тóтѣ zioa гѣра, шелеле
ші қрчча вітѣ къ өа, өелѣ пъзіпѣ օданъ пе zі съ дасе ші аерѣ
квратѣ ұн граждїs, deckizъндсе үшәа ші ачеаста фереште de
болъ. — Bezі ші қома дела р. губернѣ алтѣтатъ ла үпеле екс!—

ПРИЧІПАТЕЛЕ 8NITE. „Країова 1/13. Септемврѣ. Ка
респонсъ ла „Пропріетарілѣ роимънѣ“, органълѣ Dлгі Eliade, ші
ка сатісфакціоне ачелей пърді а падіонеа роимънѣ, пре каре Dлгі
nekontepitѣ о қалампнѣзъ: Ca констітдїтѣ аічі ұн Країова үпѣ
комітетѣ, а кърѣ тісіоне есте a aduna үпѣ fondѣ пептѣ аж-
торіеа tіnerілорѣ роимънї, ліncіdѣ de тіжлбоче, фѣръ алецерѣ
de конфесіоне, карі абсолвѣндѣ цітласіc!s, ворѣ штадіе пріп
академії ші үпіверсітъдї. Зелосълѣ ші marinimocълѣ бѣрбатѣ Ni-
колаэ Opranъ а събскрісъ сінгэрѣ ла ачестѣ fondѣ пе totѣ
анылѣ кътѣ 200 галіені пептѣ үпѣ рестімпѣ de 10 anї. Ачестѣ
marinimocъ есемплѣ ұн үпіверсітъдї ші алдї адевърау роимънї ші
адевърау патріоці. Прічиніе Бранковеанъ ұнкъ
а біневоітѣ а аромітіе конкврсълѣ съ de din үнітетълѣ венітірілорѣ
сале тъпътірештѣ de пре апълѣ віторікъ.“

Съ фіѣ de өзи үпіверсітѣлѣ үпіверсітѣлѣ ачестѣ marinimocъ mi
demnѣ de съфлете ші спірітеле үпіверсітѣлѣ, demnѣ de inimі къ карак-
тере соліде ші каре ведѣ чева maі denapte декътѣ dinaintea оқі-
лорѣ, оғлindѣндсе ші ұн оғлinda глюріе стръзгнѣ ші ұн съфаца
очеаплѣлѣ сордѣлѣ поотре комѣн. Ачестѣ феліе de бѣрбатѣ ұнъ-
лацаї маі пре оғсѣ de үпілтіріе отепештѣ ші de үпігустітіеа тар-
челорѣ преіпітѣ, еі, ачешігіа ші сенепій лорѣ ворѣ фі одатъ об-
ектылѣ адоръчылѣ постерітъдї, ка үпї че ворѣ спарце тарежеле
ұнпітіе inainteo inainttъріе tіnerітіеі постри. Noi ardelelї de
аічі де трътітѣ үпѣ dapѣ de тъпътітъ, облегънднѣ а де пънѣ
фантеле de екsemplѣ de inimitatѣ!

Ped.

In Italia а трътісіе ministrѣлѣ statulѣ Rіcasoli үпѣ проіектѣ
de інвіріе ла Рома, каре сімъна а үлтіматъ. Аптр'ачела кабі-
нетълѣ italianъ ішвіе па Напа къ denplina съверапітате а үпei пърді
din четатеа Рома, үnde C. Ca Напа de'шпреде үпѣ колецилѣ ші
конгрегаціоніе сале се'ші аібъ решедингъ, апромітendvi ұн преіп
de інвіріе үпѣ віторіе стръзгнѣтѣ пептѣ бессеріка католікъ ші
къпетенія еі, пънъ кътъ прітъварь іnst къ грез ва інчене драма
къ өтатылѣ роимънї, алѣ ұнкъе үпіверсітѣлѣ франчезі ші
чоі спаніолі а окъла қокріле отратеіче ші фортрерділѣ венециане
ши a aduna провіантѣ ші артъріи in Лотъардіа.

Губернѣлѣ Апгліеі а дескоперітѣ кабінетълѣ італіанъ, къ ін-
датъ че с'арѣ ұнвоі а чеде incvila Capdinieі ла Франда ші ea ұн-
ва эквпъ Сіціліа. — Гаріалді се афъ съпътосъ ұн Капрера ші
пъ прімесче komanda оферітѣ lsi de стате'e үпітіе пордатерікане.

Лидрептаре. Ұн Nштерлѣлѣ треккѣтѣ колампа а 2-а се-
рия 52 ұн локѣ „de каре ле ворѣ къпътә“ zi „каре ле веді къ-
пътә“ ші ұн потѣ ұн локѣ de „6.“ „16.“ Септемвріе шч.